

ภาคผนวก

ภาคผนวก

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) : ฉบับสรุป

สภาพสังคมไทยปัจจุบัน

สังคมไทยมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้านในช่วงห้าทศวรรษที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในเชิงของความยั่งยืน เรายังขาดภาวะสมดุล ยังมีปัญหาสำคัญที่จะต้องดูแลแก้ไข บางเรื่องก็อยู่ในขั้นวิกฤต อันมีเหตุทั้งที่เกิดจากสภาพภายในสังคมเราเอง และจากการคล้อยตามกระแสการวิวัฒน์ของโลก ทั้งนี้ประเด็นปัญหาใหญ่ ๆ ที่ควรมีการทบทวนเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ร่วมกัน มีภาวะการณ์โดยย่อ ดังนี้

ผลจากวิกฤตเศรษฐกิจทำให้อัตราการว่างงานสูงขึ้น มีปัญหาทางสังคมอื่น ๆ ตามมา เช่น ความยากจน ยาเสพติด อาชญากรรม ครอบครัวแตกแยก เป็นต้น

ระเบียบใหม่ของโลกทั้งในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติที่มาพร้อมกับโลกาภิวัตน์ ได้สร้างความรุนแรงในการแข่งขันขึ้น มีความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างฐานความรู้ที่เข้มแข็งให้กับประเทศเพื่อความสามารถในการปรับตัว รู้เท่าทันไม่ให้เกิดอยู่ในฐานะผู้เสียเปรียบ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรมอย่างรุนแรง นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคมมากยิ่งขึ้น

คุณภาพการศึกษาของประชากรไทยโดยเฉลี่ยต่ำลง และมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับอีกหลายประเทศในระดับเดียวกัน

การศึกษาขาดเอกภาพด้านนโยบาย สถานศึกษาขาดอิสระและความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ชุมชน สถาบันทางสังคม

สังคมตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม คนส่วนใหญ่ขาดความสามารถในการกลั่นกรองคัดสรรทางวัฒนธรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ศิลปะไทยที่ทรงคุณค่าถูกละเลย

สถาบันศาสนาซึ่งเคยเป็นพลังสำคัญและเป็นแหล่งเรียนรู้ฝึกอบรมของกุลบุตรกุลธิดาของศาสนิกชน ได้รับการยอมรับในฐานะที่พึ่งทางใจน้อยลง การดำเนินกิจกรรมทางศาสนายังคงเน้นพิธีกรรมมากกว่าการเน้นด้านหลักธรรม

ทิศทางการใหม่

การพัฒนาสังคมไทยโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมุ่งไปที่อัตราการเติบโตแต่เพียงอย่างเดียว บนฐานโครงสร้างทางสังคมที่อ่อนแอ ไม่เป็นธรรมและต้องพึ่งพิงต่างประเทศเป็นหลัก ได้แสดงผลให้ประจักษ์ชัดเจนแล้วว่าเป็นทิศทางที่ผิดพลาด จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนายุทธศาสตร์ และแนวนโยบายกันใหม่ภายใต้กรอบทิศทางที่ให้ ความสำคัญอย่างทัดเทียมกัน ทั้งทุนทางเศรษฐกิจ ทุนสังคม ทุนมนุษย์ และทุนธรรมชาติ โดย ยึดมั่นในวัฒนธรรม วิถีชีวิตแบบไทยที่มีศาสนธรรมเป็นหลักประจำใจ ให้คงเอกลักษณ์มั่นคงไว้ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ของสังคมโลก

สังคมทุกวันนี้และในอนาคตเป็นสังคมฐานความรู้ที่การเรียนรู้ ความรู้และนวัตกรรมเป็น ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสร้างสภาพการณ์เพื่อการ เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนส่วนใหญ่ ในประเทศโดยยึดหลักการให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดและตัดสินใจ ในกิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับตนเองและชุมชนท้องถิ่น การสนับสนุนให้สังคมทุกส่วนและ ทุกระดับได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และการสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อความสำเร็จ ใน การปฏิบัติเช่นนี้จะทำให้เกิดพลังชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็ง อันจะเป็นฐานรากที่มั่นคงในการพัฒนา ประเทศอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนตลอดไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐาน แห่งรัฐในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 81 อาทิ ให้รัฐต้องจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับ การศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้เป็นกฎหมายแม่บท เชื่อมต่อกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นฐานหลักในนโยบายแห่งรัฐด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศ และเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 33 ได้บัญญัติให้มีการจัดทำ แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งจะเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “แผนการศึกษา แห่งชาติ” เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน แผนพัฒนาการ

อาชีวศึกษา แผนพัฒนาการอุดมศึกษา และแผนพัฒนาด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ตาม มาตรา 34 รวมทั้งใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และในระดับสถานศึกษาเพื่อให้มีการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมที่ สอดคล้องกันทั้งประเทศต่อไป

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 10 (2) แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และมาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการเพื่อจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติขึ้น โดยอยู่ บนพื้นฐานของปรัชญาหลัก กรอบแนวคิดและเจตนารมณ์ ดังนี้

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตามแนวพระราชดำริสองคัมภีร์ของพระเจ้าอยู่หัว ที่ยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุล พอดี รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อมุ่งให้เกิด “การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย”

ยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา

เพื่อให้คนไทยมีความสุข พึ่งตนเองและก้าวทันโลกโดยยังรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทย ไว้ สามารถเลือกใช้ความรู้และเทคโนโลยีได้อย่างคุ้มค่า เหมาะสม มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีมีความ ยืดหยุ่นพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต

เป็นแผนบูรณาการแบบองค์รวม

กระบวนการในการบูรณาการของชีวิตเป็นองค์รวมของการศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ อย่างมีสมดุลพึ่งพาอาศัย ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีการพัฒนา อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่มีความสำคัญที่สุด

พัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

พัฒนาสังคมให้เข้มแข็งและมีคุณภาพ

ได้แก่ 1) สังคมคุณภาพ ที่มีความเที่ยงธรรม มั่นคงโปร่งใส ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ สมบูรณ์ 2) สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ ที่ทุกคนและทุกส่วนในสังคมมีความใฝ่รู้และ

พร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ และ 3) สังคมแห่งความสมานฉันท์ และเอื้ออาทรต่อกัน เป็นสังคมที่ มุ่งฟื้นฟูสืบสาน และธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย

กระบวนการจัดทำแผน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้

1. การระดมความคิดเห็นผู้แทนหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องจากภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งจากภาคประชาชน ทั้งในกรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาค จำนวนประมาณ 350 คน ในการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “การประเมินครั้งแผน 8 : ยุทธศาสตร์สู่แผนฯ 9” วันที่ 7 มกราคม 2543 เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์หลักของแผนการศึกษาฯ แห่งชาติ โดยพิจารณาจากผลการประเมินแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 ระยะ 2 ปีแรก (พ.ศ. 2540-2541) ประกอบกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมสัมมนา

2. การประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนการศึกษาฯ แห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องระหว่างเดือน มิถุนายน – กันยายน 2543 กำหนดกรอบแนวคิด เจตนารมณ์และยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

3. การระดมความคิดเห็นในการสัมมนาเรื่อง “แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรมแห่งชาติ : จาก พ.ร.บ. สู่อุทธศาสตร์การปฏิรูป” วันที่ 10 พฤศจิกายน 2543 มีผู้เข้าสัมมนาจำนวนประมาณ 300 คน

4. การประชุมคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในการประชุม ครั้งที่ 9/2543 วันที่ 17 พฤศจิกายน 2543 เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งที่ประชุมฯ มีมติรับ (ร่าง) แผนการศึกษาฯ แห่งชาติ ในเบื้องต้น และให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาตินำ (ร่าง) แผนฯ ดังกล่าวไปรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งใน กรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาค

5. การระดมความคิดเห็นในการประชุมปฏิบัติการระหว่างเดือนเมษายน-มิถุนายน 2544 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน จากกรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาค จำนวน ประมาณ 1,200 คน

6. การประชุมคณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 1/2544 วันที่ 7 มิถุนายน 2544 ที่ประชุมฯ มีมติเห็นชอบ (ร่าง) แผนการศึกษาแห่งชาติและให้เสนอต่อคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

7. การประชุมคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 2/2544 วันที่ 5 พฤศจิกายน 2544 , ครั้งที่ 3/2544 วันที่ 3 ธันวาคม 2544 และครั้งที่ 1/2545 วันที่ 7 มกราคม 2545 ซึ่งที่ประชุมฯ มีมติ ดังนี้

1) เห็นชอบ (ร่าง) แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) โดยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรเพิ่มสาระเกี่ยวกับการสนับสนุนให้มีกิจกรรมสำหรับเด็ก เยาวชนและประชาชนทั่วไป เพื่อให้มีโอกาสได้แสดงความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น และเพิ่มสาระในบทที่ 5 การบริหารแผนสู่การปฏิบัติ กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารแผนสู่การปฏิบัติ

2) ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาตินำเสนอ (ร่าง) แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ต่อคณะรัฐมนตรี โดยให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารแผนสู่การปฏิบัติ

3) การประกาศใช้แผนการศึกษาฯ แห่งชาติ ควรเป็นมติคณะรัฐมนตรี

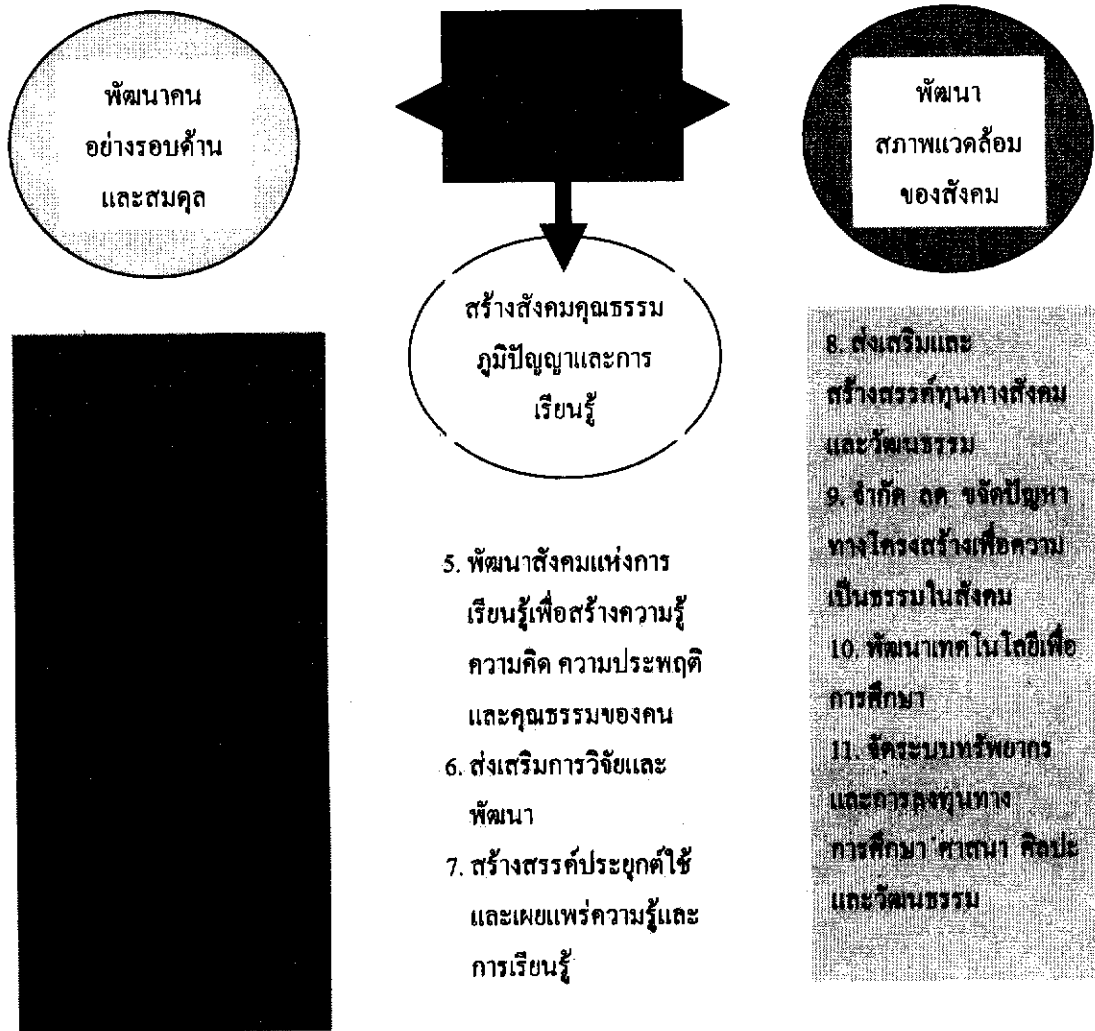
8. คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2545 ได้ลงมติอนุมัติแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) และให้ประกาศใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์และแนวนโยบาย

แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นแผนยุทธศาสตร์ซึ่งนำสำหรับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในแต่ละแผนงาน / โครงการ เพื่อการปฏิรูปการศึกษา การบริหาร และการจัดการด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกันทั้งประเทศในระยะ 15 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2545 จนถึง พ.ศ. 2559 ด้วยการนำสาระตามกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและนโยบายรัฐบาลที่มุ่งพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งความรู้ นำพาไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ให้คนไทย

ทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ ฝึกรอบรมได้ตลอดชีวิต และมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงานสร้างรายได้ พาประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม พร้อมทั้งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์การพัฒนาระยะยาว 20 ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 กับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รวมทั้งพระราชบัญญัติและระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากำหนดเป็นแผนปฏิรูปหลัก ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

แผนการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดวัตถุประสงค์และแนวนโยบายเพื่อดำเนินการ ไว้ในวัตถุประสงค์ 3 ข้อ และแนวนโยบาย 11 ประการ ดังนี้

วัตถุประสงค์ 1 : พัฒนาคอนอย่างรอบด้าน และสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 1 : การพัฒนาทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1) เด็กปฐมวัยอายุ 0-5 ปี ทุกคนได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษา 2) เด็กทุกคนจบการศึกษาภาคบังคับเก้าปี 3) คนไทยทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปี 4) มีกำลังคนด้านอาชีวศึกษาระดับต่างๆ ที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ 5) มีการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย 6) ผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปีมีโอกาสได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่จัดในหลากหลายรูปแบบ	1) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครองรวมทั้งผู้ที่เตรียมตัวเป็นพ่อแม่ 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย เพื่อพัฒนารากฐานพัฒนาการของทุกชีวิตอย่างเหมาะสม 3) จัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อให้บุคคลสามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่หลากหลายเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการและความสนใจ

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
7) มีการจัดบริการการศึกษาในรูปแบบและวิธีการต่างๆทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มโอกาสและทางเลือกในการศึกษาของประชาชนทุกคน	4) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อพัฒนากำลังคนทุกระดับในภาคการผลิตต่างๆ และเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ยกระดับความรู้ความสามารถในทางวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง 5) ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้มีความหลากหลายและให้เพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ และตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น 6) จัดบริการการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับบุคคลที่มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ 7) ส่งเสริมการจัดการศึกษาเฉพาะทางเพื่อสนองความต้องการเฉพาะโดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ 8) ส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นที่ทางการรับรองและการเผยแพร่ ศาสนธรรมทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัยในทุกระดับและประเภทการศึกษา

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 2 : การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและ
เต็มตามศักยภาพ

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1) ผู้เรียนเป็นคนที่พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพเป็นคนดี และมีความสุข 2) ครูทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ 4) สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพการศึกษา	1) การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) การปฏิรูปครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา 3) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 3 : การปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม
ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระบบวิถีชีวิตที่ดำรง

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1) มีการบูรณาการด้านการศึกษาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมทั้งในเนื้อหากระบวนการ และกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม	1) ปฏิรูปโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร ในทุกระดับการศึกษาให้มีสาระของความรู้เกี่ยวกับความจริงของชีวิต และธรรมชาติ หลักธรรมของศาสนา คุณธรรม

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 2) บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นทุกแห่งร่วมคิดและร่วมดำเนินงานเพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นผู้มีศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม รวมทั้งค่านิยมเชิงสุนทรียภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม 3) คนไทยส่วนใหญ่มีค่านิยมและพฤติกรรมที่เหมาะสมตามระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม	จริยธรรมและค่านิยมอันดีงามของระบบวิถีชีวิตและเอกลักษณ์ไทย เพื่อให้บรรลุถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างๆ ทั้งด้านจิตใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก 2) ส่งเสริมบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถาบันวัฒนธรรม และสถาบันสังคมอื่นให้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ต่างๆ 3) บูรณาการการศึกษาและศาสนาเข้าด้วยกัน โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นทั้งความรู้และคุณธรรมเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในแก่นธรรมของแต่ละศาสนาที่ตนนับถือ เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติได้อย่างยั่งยืน

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
	4) ส่งเสริมและสนับสนุนวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ด้วยกระบวนการทางการศึกษาและฝึกอบรม

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 4 : การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเองและเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1) คนไทยทุกคนมีความรู้ ความคิด และความใฝ่รู้ ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคู่ไปกับ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 2) ผลิตครู คณาจารย์และบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในปริมาณที่สอดคล้องกับ ความต้องการและได้รับการ พัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อ ประโยชน์ต่อการจัดการเรียน การสอนอย่างมีคุณภาพ 3) ผู้สำเร็จการศึกษาด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมี คุณภาพและมีสัดส่วนที่คึกเทียบ กับที่มีอยู่ในประเทศผู้นำใน ระดับนานาชาติ	1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษา ขั้นพื้นฐานโดยเน้นกระบวนการ เรียนรู้แบบวิทยาศาสตร์ สามารถ นำความรู้ความเข้าใจ และใช้ ศักยภาพของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อประ โยชน์ในการ ดำเนินชีวิตประจำวันได้ 2) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตและ พัฒนาคู คณาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง 3) ส่งเสริม สนับสนุนผู้มีความสามารถ พิเศษด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตาม ศักยภาพอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เยาว์วัย

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
4) บุคลากรที่ทำงานวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและความรู้ความสามารถอย่างจริงจังในสาขาของตน 5) ผลิตนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สามารถทำการวิจัยพัฒนาเพื่อสร้างความรู้และการเรียนรู้และนวัตกรรมได้	4) ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่ทำงานวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับความต้องการ มีคุณภาพ และมีความรู้ความสามารถอย่างจริงจังในสาขาของตน 5) ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการผลิตนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สามารถทำการวิจัยและพัฒนาในปริมาณที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะสร้างความรู้และการเรียนรู้ และสร้างนวัตกรรมจากฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยได้

วัตถุประสงค์ 2 : สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรมภูมิปัญญา และการเรียนรู้

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 5 : การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของคน

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1) คนไทยทุกคนมีทักษะและกระบวนการในการคิดการวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา มีความใฝ่รู้ และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เต็มตามศักยภาพ 2) คนไทยทุกคนมีความซื่อสัตย์ สุจริต รู้จักผิดชอบชั่วดี มีระเบียบวินัย ประหยัดคอดออม มีจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และมีสุขภาพแข็งแรง 3) คนไทยทุกคนมีโอกาสและทางเลือกที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงอายุแต่ละวัย จากสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายมีคุณภาพ และยืดหยุ่นตามความต้องการ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน	1) จัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความหลากหลายยืดหยุ่น เปิดกว้างและเข้าถึงได้ง่ายสำหรับทุกคน 2) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิต รวมทั้งการสนับสนุนให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตลอดชีวิต 3) พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้ครอบคลุมวิทยาการที่หลากหลาย สำหรับการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ตลอดชีวิตตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับชาติ 4) พัฒนาข้อมูลสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ครอบคลุมทั้งความรู้วิชาการ ความรู้ทั่วไป ความรู้ด้านอาชีพและความรู้ด้านศาสนาที่อำนวยความสะดวกทั้งกับตนเองและผู้อื่น

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 6 : การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และ
การเรียนรู้ของคนและสังคมไทย

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1) เพิ่มสัดส่วนการสนับสนุนด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศจากภาครัฐไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.5 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีและเพิ่มขึ้นตามสมรรถนะทางด้านเศรษฐกิจของประเทศและความจำเป็นเร่งด่วน ในการวิจัยและพัฒนาเฉพาะเรื่องโดยจัดระบบการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ 2) มีการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และมนุษยศาสตร์ทั้งที่เป็นการวิจัยพื้นฐานและการวิจัยที่มุ่งการประยุกต์ใช้ประโยชน์ในบริบทของสังคมไทยมากขึ้น มีบุคลากรเพื่อการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในอัตราที่ใกล้เคียงกับที่มีในประเทศผู้นำในระดับนานาชาติ	1) กำหนดกลไกเชิงนโยบายด้านการวิจัยและพัฒนาที่เข้มแข็ง 2) กำหนดให้การวิจัยและพัฒนาเป็นสาระในหลักสูตรการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 3) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างและพัฒนาความรู้และการเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพของคนไทย และการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต 4) ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนานักวิจัยและพัฒนาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 7 : การสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ และเผยแพร่ความรู้และการเรียนรู้ เพื่อสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1) มีการพัฒนาความรู้และการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย 2) มีการใช้ความรู้เป็นฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย 3) มีการใช้ความรู้เป็นฐานในการพัฒนาในทุกภาคการผลิต เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่นำมาสู่รายได้ที่เพิ่มขึ้นของคนไทย	1) ส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ๆ ทั้งจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม และจากฐานความรู้ด้านนวัตกรรมต่างๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ 2) สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนและประยุกต์ความรู้ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลง 3) สนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการแสวงหาสร้างสรรค์ รับใช้และเผยแพร่ความรู้

วัตถุประสงค์ 3 : พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 8 : การส่งเสริมและสร้างสรรค์ทุนทางสังคม วัฒนธรรม ชาติ และสิ่งแวดล้อม บนฐานของศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น / ไทย

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1) สถาบันในสังคมทุกสถาบันสามารถทำหน้าที่เป็นภูมิคุ้มกันพัฒนาจิตใจ คุณภาพชีวิตที่ดีงามและมีความสุขของคนและสังคมไทยได้ตลอดไป 2) มีการฟื้นฟู พัฒนาและสร้างสรรค์พฤติกรรมของคนและสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้เกิดความดีงาม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาจิตใจและคุณภาพชีวิตที่ดีงาม และมีความสุขของคนและสังคมไทย	1) ส่งเสริมการดำเนินงานด้านศาสนาเพื่อนำไปสู่ความสุขและความดีงามของสังคมไทยและสันติสุขของโลก 2) พัฒนา ส่งเสริม และสร้างสรรค์ความรู้และการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น / ไทย และทำความเข้าใจเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาสากล 3) ส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรม 4) ส่งเสริมด้านสังคมวัฒนธรรม 5) ส่งเสริมการพลศึกษานันทนาการและการกีฬา 6) ผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถด้านศิลปและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่ขาดแคลน รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาศิลปิน

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 9 : การจำกัด ลด ขจัดปัญหาทางโครงสร้างที่ก่อให้เกิดและหรือคงไว้ซึ่งความยากจน ขัดสน ด้อยทั้งโอกาสและศักดิ์ศรีของคนและสังคมไทย เพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1) ประชากรในวัยเรียน โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสซึ่งครอบคลุมถึงกลุ่มผู้ยากไร้ผู้อยู่ห่างไกลที่เสียเปรียบ ผู้อยู่ในกลุ่มเสี่ยง ผู้พิการและทุพพลภาพ ทั้งที่อยู่ในเมืองและชนบท มีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปีในรูปแบบที่หลากหลายที่จัดอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง 2) ประชากรผู้ด้อยโอกาสทุกกลุ่ม มีโอกาสในการเข้าถึง และได้รับการบริการทางการศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพที่จัดอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม 3) มีการบริหารและการจัดการศึกษาที่เป็นอิสระ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด 4) ประชาชน ชุมชนองค์กร ประชาคมมีความเข้มแข็ง สามารถร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ กำกับ ดูแล ตรวจสอบตลอดจนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมสาธารณะที่มีผลกระทบต่อชุมชนและท้องถิ่น โดยรวม	1) ส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปีอย่างมีคุณภาพของผู้ด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ 2) ปฏิรูประบบงบประมาณเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและให้ถือว่าการศึกษามิใช่การลงทุนที่จะช่วยแก้ปัญหาความยากจน 3) ปฏิรูปโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความหลากหลายในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545 เป็นต้นไป 4) ใช้มาตรการทางการศึกษาเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมเพื่อขจัดความยากจน

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 10 : การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการพัฒนา
ประเทศ

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1) มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของการศึกษาอย่างทั่วถึงและทัดเทียมกันทุกเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายอย่างมีระบบ 2) ประชาชนทุกคนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสามารถที่จะใช้เทคโนโลยีดังกล่าวในการเพิ่มพูนความรู้และการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามสมควร	1) ส่งเสริมหน่วยงานทุกระดับและสถานศึกษาทุกแห่งให้มีระบบฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงและสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ 2) ใช้เทคโนโลยีเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มคุณภาพของการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ใช้และผู้ผลิตเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีจิตสำนึก มีจรรยาบรรณ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและผลิตสื่อเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ 4) พัฒนาผู้รับและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถเลือกสรรกลั่นกรอง และใช้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ

แนวนโยบายเพื่อดำเนินการ 11 : การจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา
 ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาคนและสังคมไทย

เป้าหมาย	กรอบการดำเนินงาน
1) ทุกส่วนของสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศมีส่วนร่วมระดมทุนเพื่อการเรียนรู้ของคนไทยทุกคน 2) เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้าร่วมในการร่วมลงทุนจัดการด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ในระดับที่เอกชนมีศักยภาพในการจัดมากขึ้น 1) มีการจัดสรรทรัพยากรจากการร่วมลงทุนของทุกส่วนในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ	2) ระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อจัดการด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมอย่างพอเพียง 3) จัดระบบและวิธีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมที่สร้างความเสมอภาคเป็นธรรม 3) จัดระบบการบริหารและการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมตามโครงสร้างการกระจายอำนาจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้ทรัพยากร 4) จัดระบบการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา เพื่อประสิทธิภาพ ความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

การบริหารแผนสู่การปฏิบัติ

เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นไปอย่างมีบูรณาการ สัมพันธ์เป็นกระบวนการเชื่อมโยงโดยรวมทั้งหมดภายใต้แนวนโยบายทั้ง 11 ประการ จึงให้มียุทธศาสตร์

การดำเนินงานที่มีหลักการกำหนดโครงสร้างการบริหารแผน โดยให้หน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา ประชาชน องค์กรประชาคม และ องค์กรอิสระ / องค์กรวิชาชีพ ต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการนำวัตถุประสงค์ แนวนโยบาย เป้าหมาย และกรอบการดำเนินงานดังกล่าวไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาตินี้ มากำหนดเป็นแผนพัฒนา ระยะ 5 ปี และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานในระดับพื้นที่ โดยให้มีแผนงาน/ โครงการรองรับ เพื่อดำเนินการในชั้นปฏิบัติที่มีการกำหนดเป้าหมายและเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงานใน ช่วงเวลาที่กำหนด ทรัพยากรที่ต้องการใช้ และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนแล้วนำไปดำเนินการให้ บรรลุผลสำเร็จในทางที่ เพิ่ม เสริม และขยายอย่างสอดคล้องประสานกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และ นโยบายของรัฐบาล ตามสมรรถนะและสถานภาพแห่งความรับผิดชอบของตน

หน่วยงานที่บริหารแผนการศึกษาแห่งชาตินี้ จะต้องสร้างกลไกการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการ เพื่อแก้ไข ปรับปรุง และชี้แนะการดำเนินการในแต่ละ แผนงาน / โครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ แนวนโยบายและเป้าหมายของแผน โดย พัฒนาเกณฑ์ชี้วัดการดำเนินงานที่เน้นผลสัมฤทธิ์ของงานในแต่ละช่วงเวลาอย่างชัดเจน และสนับสนุน การมีส่วนร่วมของหน่วยงาน / องค์กรที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมติดตาม ตรวจสอบ เพื่อ ทบทวนแผนเป็นระยะ ๆ และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งการปรับปรุง แก้ไข หรือกำหนดแผนใหม่หากพบว่ามาตรการดังกล่าวไม่บรรลุเจตนารมณ์ของแผนอย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

ในการนี้จึงได้กำหนดแนวทางการบริหารเพื่อนำแผนสู่การปฏิบัติ ไว้ดังนี้

1. จัดเตรียมและพัฒนากลไกการนำแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่ การกำหนดมาตรการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในสาระของแผน พร้อมกับการกำหนดกลไก ประสานแผนด้านต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วม ของประชาชน ปรับระบบการจัดสรรงบประมาณที่เน้นผลลัพธ์ของงาน ทั้งในด้านปริมาณ คุณภาพ และผลิตภาพ เช่นเดียวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อ การนำแผนสู่การปฏิบัติ

2. จัดทำกรอบและแนวปฏิบัติของแผน โดยระดมสรรพกำลังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในกระบวนการแปลงแผนสู่การปฏิบัติทุกขั้นตอน ในลักษณะที่มีการเรียนรู้และบูรณาการความคิด ร่วมกัน สร้างกรอบแนวคิดและหลักการในการจัดทำแผนพัฒนาฯ และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้อง

กับแผนการศึกษาแห่งชาติ ทั้งสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งระบุหน่วยงานองค์กรที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนาฯ และแผนปฏิบัติการเฉพาะด้านตามภาระรับผิดชอบ

3. ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

รวมทั้งแผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชนแต่ละพื้นที่ และส่งเสริมสนับสนุนให้มีการบริหารแผนและนำแผนสู่การปฏิบัติในลักษณะที่เป็นองค์รวมที่เน้นคนเป็นศูนย์กลาง โดยหลักการยึดพื้นที่ ภารกิจและการมีส่วนร่วมจากประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการประสานและการทำงานในแนวราบระหว่างหน่วยงาน

4. พัฒนาระบบและกลไกการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลแผน เริ่ม

ตั้งแต่การส่งเสริมการจัดทำฐานข้อมูลทุกระดับที่จำเป็น ต้อง ใช้ให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ เพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลร่วมกันได้ พร้อมทั้งพัฒนาตัวชี้วัดผลสำเร็จของการดำเนินงานตามแผน ทั้งในส่วนที่เป็นปัจจัยตัวป้อน กระบวนการ และผลลัพธ์ทั้งในเชิงปริมาณคุณภาพ และผลิตภาพ ตลอดจนจัดระบบการกำกับ ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย สามารถนำผลจากการกำกับติดตามมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการอย่างสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการนำแผนไปปฏิบัติ

5. การประเมินผลแผน ในขั้นเตรียมความพร้อม ได้แก่ การประเมินความรู้ ความ

เข้าใจในสาระของแผน ความพร้อมขององค์กรและกลไกตามโครงสร้างการบริหารแผน ระบบและกลไกการประสานงาน เป็นต้น ประเมินกระบวนการปฏิบัติได้แก่ กระบวนการจัดทำกรอบแนวทางแผนพัฒนาฯ และแผนปฏิบัติการ กระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติในทุกขั้นตอน ประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ และผลประโยชน์ที่เกิดกับประชาชนว่าเป็นไปตามเป้าหมาย เจตนารมณ์เพียงใด ทั้งนี้ กำหนดให้มืองค์กรกลาง เป็นผู้ทำการประเมิน โดยประชาชนมีส่วนร่วมและให้ข้อมูล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 1-35)